

CUPRINS

Precuvântare	9
Capitolul I – Proveniența lui Mihail Nicolaevici Ivanov, mai apoi Starețul ieroschimonah Macarie, și viața lui în lume	11
Capitolul II – Intrarea lui Mihail Nicolaevici în Sihăstria Născătoarei de Dumnezeu de la Ploșciansk. Stareții contemporani cu dânsul și importanța stărețismului. Așezarea Sihăstriei Ploșciansk	21
Capitolul III – Situația Sihăstriei Ploșciansk la intrarea aici a lui Mihail Nicolaevici și viețuirea lui sub cărmuirea Starețului Iona și mai apoi a schimonahului Atanasie Zaharov	29
Capitolul IV – Venirea la Sihăstria Ploșciansk a Starețului duhovnicesc, Părintele Leonid. Apropierea de dânsul a Părintelui Macarie. Lucrarea Părintelui Macarie la Sihăstria Ploșciansk și mutarea sa la Schitul Optina	45
Capitolul V – Legăturile reciproce dintre Starețul Leonid și Părintele Macarie	55
Capitolul VI – Calitățile sufletești ale Starețului Macarie dobândite cu ajutorul lui Dumnezeu, cu ostenele și nevoințele sale și cu darurile binecuvântate, care i-au adus curând o mare reputație printre oamenii cuminți	66
Capitolul VII – Însușirile firești ale Starețului Macarie, ambianța intelectuală, înfățișarea exterioară, chilia și rânduiala zilnică ...	88
Capitolul VIII – Organizarea exterioară a Schitului Optina și rânduiala bisericească în timpul Starețului Macarie	100
Capitolul IX – Privire generală asupra importanței deosebite a păstoririi Părintelui Macarie. Despre descoperirea cugetelor de stareți. Relațiile duhovnicești ale Starețului Macarie cu frații de la Optina	115
Capitolul X – Relațiile Starețului Macarie cu unii frați de la Optina – din schit și din mănăstire	134

Capitolul XI – Starețul Macarie, continuatorul ostanelilor literare ale Starețului moldovean Paisie Velicicovski la editarea scrierilor Sfinților Părinți.....	157
Capitolul XII – Vizitele Starețului Macarie în alte eparhii. Vizita arhimandritului Antonie, locțiitorul Lavrei Sfânta Treime. Relațiile Mitropolitului Filaret al Moscovei și ale Arhimandritului Antonie cu Starețul Macarie. Participarea Mitropolitului Filaret la ostenelele cărturărești de la Optina	174
Capitolul XIII – Clerici și mireni implicați în ostenelele cărturărești de la Optina. Relația lor cu Starețul Macarie și cu frații săi din schit	211
Capitolul XIV – Relațiile Starețului Macarie cu unele mănăstiri de monahi și de monahii	234
Capitolul XV – Relațiile Starețului Macarie cu vizitatorii mireni.....	265
Capitolul XVI – Despre scrisorile Starețului Macarie	275
Capitolul XVII – Relațiile Starețului Macarie cu domnul D. L. și familia sa.....	293
Capitolul XVIII – Povestirea minunată a schimonahiei Iulia Gurieva de la Sihăstria de maici Sfântul Ambrozie de la Samordino despre Starețul Macarie și despre prietenul său, ierodiaconul și pătimitorul Metodie	315
Capitolul XIX – Lucrările minunate ale harului dumnezeiesc prin rugăciunile Starețului Macarie întru izbăvirea celor ce veneau la el cu credință și pedeapsa lui Dumnezeu pentru necuviința față de Stareț, care era preamărit de Însuși Domnul	326
Capitolul XX – Starețul Macarie refuză îndatorirea de întâistătător și rangul de arhimandrit. Dragostea lui față de credință și evlavie. Scrisoarea de mulțumire a Mitropolitului Filaret adresată Starețului. Interesul Starețului față de literatura duhovnicească și evenimentele patriei. Necazurile Starețului în ultimii ani de viață și rezolvarea unor nedumeriri legate de acest eveniment	345
Capitolul XXI – Ultimii ani ai vieții Starețului Macarie. Suferința din zilele de dinaintea morții și sfârșitul său fericit	369

Capitolul XXII – Mutarea trupului adormitului întru Domnul Stareț Macarie din schit în mănăstire. Masa de pomenire. Scrisorile de compătimire ale admiratorilor Starețului	383
Capitolul XXIII – Lucrările binefăcătoare ale Starețului Macarie după moartea sa: vindecări, mângâieri, încurajări, muștrări ...	394
Adaos	412

bogății, nu îi copleșește pe vizitatori nici măcar prin sălbăticia sau măreția naturii, pentru că aici toate sunt simple, modeste și este atrăgătoare prin simplitatea ei. Așezată la o distanță apreciabilă de orice localitate, înconjurată din toate părțile de păduri, această sihăstrie corespundea caracterului de viață monahală însingurat pe care îl dorea și îl căuta sufletul curat al tânărului iubitor de Hristos, Mihail Nicolaevici.

Capitolul III

SITUAȚIA SIHĂSTRIEI PLOȘCIANSK LA INTRAREA AICI A LUI MIHAIL NICOLAEVICI ȘI VIETUIREA LUI SUB CÂRMUIREA STAREȚULUI IONA ȘI MAI APOI A SCHIMONAHULUI ATANASIE ZAHAROV

Când Mihail Nicolaevici a venit să viețuiască la Sihăstria Ploșciansk, la conducerea acesteia era ieromonahul Ioanichie, un om simplu și bun, dar mai puțin iscusit în cărmuirea duhovnicească a fraților și nepriceput în treburile gospodărești. Sihăstria Ploșciansk avea în stăpânire multe pământuri⁶, era îmbelșugată cu pâine și cu alte produse agricole necesare vieții, fapt pentru care avea foarte multe vite și cai; dar pentru că lipseau mijloacele bănești nu puteau cumpăra ceea ce aveau nevoie. Frații duceau lipsă de lenjerie și haine trebuincioase, motiv pentru care în afara bisericii umblau îmbrăcați în zdrențe și în loc de cizme purtau opinci. Caracterizând starea de atunci a Sihăstriei Ploșciansk, ierodiaconul Paladie, contemporan cu Părintele Macarie, împreună-trăitor în aceeași mănăstire, spunea așa: „Puteai să te scalzi în ulei, dar nu aveai cu ce te îmbrăca”. În momentul intrării lui Mihail Nicolaevici la mănăstire, cu toate că se limitase drastic numărul

⁶ În anul 1861 mănăstirea stăpânea: 2.645 de desiatine (desiatina = 1, 925 ha) și 154 de stânjani de pământ, din care 240 desiatine arătură, 325 de fânaș, 157 de pădure cu lemn de construcții și 1.640 de pădure pentru lemne de foc. Restul era pământ necultivat sau este o greșală.

de viețuitori, trăiau aici 50 de oameni. Cu toate că între aceștia erau și stareți cu aspră viețuire și, în general, frații duceau o viață aspră și anevoioasă, după mărturia Starețului Macarie și a amintitului ierodiacon Paladie, această severitate se exprima doar într-o lucrare de dinafară. De obicei, frații mergeau, fără să lipsească, la toate slujbele bisericesti, păstrau postul și împlineau pravila bisericească și ei înșiși îndeplineau toate ascultările obștești și particulare în mănăstire. În afară de ascultările de la biserică, trapeză și tăierea lemnului în pădure, ei se mai ocupau cu strânsul fănuului, al recoltelor și legumelor. Dar nu se dădea aproape nici un fel de atenție lucrării launtrice, și anume, dezrădăcinarea mândriei, a slavei deșarte, a patimilor subțirele și aproape neobservate de un ochi neatent, apoi a mâniei, osândirii aproapelui, a fățărniciei în cuvinte și în fapte și a altor patimi mârșave, pierzătoare de suflet.

În mănăstire nu exista o rânduială deosebită, care, după cum se știe, nu depinde de respectarea regulamentului și a rânduielilor, cât de iscusința duhovnicească a celor ce cârmuiesc sufletele încredințate lor de Dumnezeu. În mănăstire nu era stabilită o rânduială anume, pentru ca frații să-și descopere patimile la niște stareți iscușiți și binechibzuiți, care să dea tot timpul sfaturi mântuitoare celor neiscușiți în lupta cu vrăjmașii nevăzuți și vicleni și cu patimile proprii. Cauza înfloririi până în ziua de astăzi a chinoviilor și schiturilor de la Sfântul Munte Athos și a unor așezăminte sihăstrești din Rusia este tocmai păzirea conștiinței printr-o descoperire sau spovedanie frecventă a patimilor sau a faptelor, ca urmare a încredințării exclusive unui stareț iscusit și chibzuit duhovnicește; acesta este fundamentul și chezașia propășirii călugărești, așa cum arată mărturiile tuturor Sfinților Părinți nevoitori. Dar, pe cât de mare și mântuitoare de suflet este această sfântă lucrare (adică smerita descoperire a cugetelor unor stareți bine chibzuiți), pe atât de mult se împotrivesc acesteia vrăjmașul și

ticălosul de diavol. După cum spune Avva Dorotei, „cel viclean nu urăște numai învățătura, ca atare, el nu poate asculta nici vocea care o rostește. Și să spunem pentru ce? El știe că răutatea sa iese la iveală în clipa când se vorbește și se întrebă lucruri folositoare. Și nu urăște și nu se teme de nimic mai mult decât să fie descoperit, pentru că atunci deja nu mai poate fi atât de viclean pe cât ar dori”⁷.

Dar să continuăm cele despre tânărul nevoitor Mihail. Râvna față de viața monahală nu s-a diminuat la lipsurile și ostenele întâmpinate de el chiar la începutul nevoitelor sale. Dimpotrivă, datorită aceleiași râvne, acestea i se păreau nu numai ușoare, dar chiar și plăcute. Trăind deja la Schitul Optina și fiind stareț, Părintele Macarie își amintea cu dragoste cum a pus el început vieții sale monahale la Sihăstria Ploșciansk, spunând cât de ușoare i se păreau lipsa de hrană și de îmbrăcăminte și cât de dragi îi erau opincile, smerita încălțăminte a smeriților țărani și creștini. „De fapt – spunea el – mie, ca moșier, nu-mi dădeau opinci grosolane, ci un fel de papuci din coajă de tei, lucrați cu acuratete, și se numeau bahiri”.

La o lună după intrarea lui Mihail Nicolaevici la mănăstire, mai precis pe data de 16 noiembrie 1810, prin ordinul conducerii eparhiei Orlov a fost primit în rândul ascultătorilor de la Sihăstria Ploșciansk, iar pe data de 24 decembrie, același an, a fost tuns rasofor de Părintele Ioanichie, ctitorul mănăstirii, și a primit numele de Melchisedec. În noiembrie 1810 l-a însoțit pe Părintele Ioanichie în drumul său la strângerea de fonduri pentru mănăstire, în ținutul Briansk și în gubernia Kaluga. Așa cum spunea în însemnările sale

⁷ Cuviosul Avva Dorotei, Cuvântul 5. În acest cuvânt se regăsesc învățături minunate, ca în viața duhovnicească să intrăm folosindu-ne de sfaturile unor stareți iscușiți. Noțiuni amănunțite despre cârmuirea duhovnicească sau despre stărețism putem afla în Viața Starețului Leonid de la Optina, în schimă Lev, care a împământenit stărețismul la Sihăstria Optina (nota Editurii Sihăstriei Optina).